

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

25 iunie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în următoarea componență:

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Cobzac Elena

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Boico Victor

a judecat, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de Circumscripție Chișinău, Scutelnic Cătălin, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 februarie 2019, în cauza penală privindu-l pe

Codreanu Grigore Xxxxx, născut la xxxxx, originar și domiciliat mun. Xxxxx bd. Xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. prima instanță: 11.09.2018 - 05.12.2018

2. instanța de apel: 09.01.2019 - 12.02.2019

3. instanța de recurs: 05.04.2019 - 25.06.2019

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 05 decembrie 2018, Codreanu Grigore Xxxxx a fost recunoscut vinovat și condamnat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 217 alin. (4) lit. b) Cod penal, la 8 luni închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate legată de producerea, prepararea, experimentarea, extragerea, prelucrarea, transformarea, procurarea, păstrarea, expedierea, transportarea, distribuirea substanțelor narcotice, psihotrope sau analoagelor lor pe un termen de 5 ani.

În conformitate cu art. 90 alin. (1) Cod penal, i-a fost suspendată condiționat executarea pedepsei, pe un termen de probă de 3 ani.

În conformitate cu art. 90 alin. (6) lit. a) Cod penal, a fost obligat Codreanu Grigore, în privința căruia a fost suspendată executarea pedepsei cu închisoare, să nu-și schimbe domiciliul din bd. Xxxxx mun. Xxxxx, fără acordul Biroului de probațiune Ciocana.

În conformitate cu art. 90 alin. (6) lit. g) Cod penal a fost obligat Codreanu Grigore, în privința căruia a fost suspendată executarea pedepsei cu închisoare,

să presteze în perioada de probă 100 ore de muncă neremunerată în folosul comunității.

În conformitate cu art. 90 alin. (6) lit. c¹) Cod penal, a fost obligat Codreanu Grigore, în privința căruia a fost suspendată executarea pedepsei cu închisoare, să participe la programe probaționale organizate în scopul diminuării riscului consumului de droguri, etnobotanice sau analogii acestora, organizate de Biroul de Probațiune.

A fost respinsă cerința acuzatorului de stat cu privire la compensarea de către inculpat a cheltuielilor judiciare suportate de stat pentru întocmirea raportului de constatare tehnico-științific, în sumă de 1680 lei.

2. Potrivit sentinței, s-a stabilit că Codreanu Grigore, la 12 iunie 2018, aproximativ la orele 15.00, aflându-se pe str. Xxxxx din mun. Xxxxx, intenționat, în mod ilegal, în scopuri personale și fără scop de înstrăinare, a procurat și a păstrat la sine cannabinoidul sintetic MDMB(N)-2201 cu aspect de masă vegetală uscată și mărunțită de culoare galben-cafenie ambalată într-un pachet de polimer de tip zip lock, cu masa totală de 0,644 g, ce reprezintă cantități mari conform Hotărârii Guvernului nr. 79 din 23 ianuarie 2006 (poziția 193), pe care l-a transportat până în curtea blocului din str. Xxxxx, unde la 13.06.2018, ora 00.10, a fost depistat și ridicat de la inculpat de către echipajul de reacționare operativă al BRO a DP mun. Chișinău, iar potrivit raportului de constatare tehnico-științifică nr. 34/12/l-R-2835 din 13.07.2018 constituie analog al substanței MDMB(N)- 2201/5F-AMB, inclusă în Hotărârea Guvernului nr.1088 din 05.10.2004 cu privire la aprobarea tabelelor și listelor substanțelor stupefiante, psihotrope și precursorilor acestora supuse controlului, face parte din grupul pendant al canabinoidului sintetic ce nu are utilitate terapeutică, reprezintă o substanță periculoasă pentru viață și integritatea fizică și mentală a omului, se atribuie la categoria substanțelor stupefiante, iar cantitatea lor constituie proporții deosebit de mari, conform Listei nr.2 din același act normativ.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procuror, care a solicitat casarea parțială a acesteia, rejudecarea cauzei cu adoptarea unei noi hotărâri, prin care să fie admisă solicitarea acuzatorului de stat privind încasarea cheltuielilor judiciare, cu dispunerea încasării din contul lui Codreanu Grigore în beneficiul statului cu titlu de cheltuieli judiciare, suma de 1680 lei.

În motivarea apelului a invocat:

- sentința primei instanțe este neîntemeiată în partea respingerii cerinței acuzatorului de stat privind încasarea cheltuielilor judiciare;
- urmărirea și judecarea unei cauze penale ocazională efectuarea de cheltuieli pentru întocmirea și transmiterea actelor de procedura, pentru administrarea probelor și conservarea mijloacelor materiale de probă, cu retribuirea apărătorilor, precum și orice alte cheltuieli necesare normalei desfășurări a procesului penal. Cheltuielile ocazionate de administrarea

probelor se includ și sumele pentru retribuirea cuvenită experților și interpreților pentru serviciul care l-au adus justiției, deosebire de procesul civil, unde sumele necesare acestor cheltuieli sânt avansate către reclamant, prin plata taxei de timbru, la introducerea acțiunii, în cauzele penale în care activitatea judiciară se desfășoară din oficiu, sumele necesare cheltuielilor de urmărire sau de judecată sânt avansate, de regulă, de stat, prin organul judiciar în cadrul căruia se află cauza penală;

- efectuarea cheltuielilor judiciare într-o cauză penală este provocată de săvârșirea unei infracțiuni, care impune desfășurarea urmăririi și a judecării cauzei pentru aplicarea legii penale celui ce a comis-o, ca urmare, cheltuielile judiciare sânt imputabile inculpatului condamnat pentru săvârșirea infracțiunii, temeiul juridic fiind vinovăția sa infracțională, deoarece fără săvârșirea infracțiunii astfel de cheltuieli nu s-ar fi efectuat;

- obligația inculpatului de a suporta cheltuielile judiciare este principală și integrală, întrucât săvârșirea unei infracțiuni atrage în mod inevitabil desfășurarea urmăririi penale și a judecării cauzei, pentru a i se aplica pedeapsa infractorului obligația de a suporta cheltuielile judiciare îi revine în principal acestuia, chiar dacă partea vătămată și partea civilă au determinat, prin cererile lor, producerea unor cheltuieli, de asemenea, obligația de a suporta cheltuielile judiciare este integrală, incluzând toate cheltuielile necesare pentru pronunțarea unei hotărâri de condamnare de către prima instanță.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 februarie 2019, a fost respins ca nefondat apelul declarat și menținută sentința.

5. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a reținut, că prima instanță a analizat obiectiv cumulul de probe prin prisma art. 101 Cod procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării lor, care în ansamblu, dovedesc vinovăția inculpatului Codreanu Grogore în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 217 alin. (4) lit. b) Cod penal, *procurarea, păstrarea, transportarea ilegală analogilor drogurilor, săvârșite în proporții deosebit de mari și fără scop de înstrăinare.*

Privitor la numirea pedepsei penale, instanța de apel a reținut că instanța de fond la stabilirea categoriei pedepsei, corect a aplicat prevederile legale, și în conformitate cu prevederile art. 7, 75 Cod penal, a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, precum și scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului.

Instanța de apel a apreciat ca nefondată solicitarea acuzatorului de stat privind încasarea de la inculpat în beneficiul statutului a cheltuielilor judiciare legate de efectuarea raportului de constatare tehnico-științific, în sumă de 1680 lei, or, acestea sunt cheltuieli efectuate în cadrul urmăririi penale în vederea acumulării probatoriului necesar pentru demonstrarea vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, cheltuieli ce sunt trecute în contul statului.

În acest context, instanța de apel a reținut că, raportul de constatare tehnico-științific, a fost ordonat de către organul de urmărire penală în vederea stabilirii dacă obiectele depistate la inculpatul Codreanu Grigore conțin substanțe narcotice sau psihotrope, în urma săvârșirii infracțiunii de către inculpat, fiind acțiuni procesuale ce țin de administrarea probatoriului și formularea învinuirii, care sunt puse în sarcina acuzării.

Astfel, instanța de apel a stabilit că, cheltuielile pentru efectuarea expertizei judiciare la caz, sunt cheltuieli efectuate în cadrul urmăririi penale întru acumularea probatoriului necesar și că acestea sunt trecute, de fapt, în contul statului și nu urmează a fi puse pe seama inculpatului, or, aceste acțiuni țin de activitatea organului de urmărire penală, care are un rol activ în procesul de depistare a diferitor circumstanțe care dovedesc infracțiunea și identifică făptuitorul, pentru aducerea învinuirii de stat. Trecerea cheltuielilor judiciare în procesul penal în contul statului își are temeiul în necesitatea desfășurării procesului penal din oficiu, pentru ca nici un infractor să nu rămână nepedepsit. Or, într-o situație contrară, acest principiu nu-și mai are valoarea.

6. Împotriva deciziei instanței de apel a declarat recurs ordinar procurorul, care invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea recursului invocă:

-instanța de apel nu a luat în considerație faptul că, în cadrul cauzei penale de către stat au fost suportate cheltuieli judiciare în sumă de 1680 lei, la realizarea expertizei, sumă ce urma a fi încasată de la inculpat în beneficiul statului, conform prevederilor art. 227-229 Cod de procedură penală, iar instanța contrar prevederilor art. 385 alin. (1) pct. 14), art. 397 pct. 5) Cod de procedură penală, nu a dispus acest fapt;

- soluția instanței de apel de a respinge solicitarea acuzatorului de stat referitor la încasarea de la Codreanu G. a cheltuielilor judiciare, contravine normelor procesual penale;

- prin modificările survenite în Codul de procedură penală, în vigoare din data de 09 februarie 2018, legislatorul a exclus prevederile art. 143 alin. (2) Cod de procedură penală și astfel norma legală ce institua obligația statului a suporta cheltuielile pentru efectuarea expertizelor în cauzele penale, a fost exclusă;

- la examinarea prezentei cauze, instanța de apel era obligată să se conducă de prevederile art. 4 alin. (1) Cod de procedură penală și să dispună soluția anume în conformitate cu prevederile art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, or altă normă care la moment ar prevedea obligația statului de a suporta aceste cheltuieli, nu este în vigoare;

- pe caz urmează a se ține cont și de dispoziția art. 1 alin. (2) Cod de procedură penală;

- se generează o situație preferențială a acelor persoane care au comis infracțiuni și defavorabilă față de ceilalți membri ai societății, care în mod indirect sunt impuși să suporte acele cheltuieli financiare generate, anume în urma acelor infracțiuni comise de inculpat, astfel consideră că se încalcă principiul egalității în fața legii, prevăzut în art. 9 alin. (1) Cod de procedură penală.

În drept, procurorul își întemeiază recursul declarat în baza art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, avocatul Mîrzîncu A. în numele inculpatului a depus referință privind opinia asupra recursului declarat, solicitând a-l respinge ca inadmisibil, deoarece inculpatul nu a solicitat personal numirea și efectuarea raportului de constatare tehnico-științifică, acesta a fost solicitat de către organul de urmărire penală în vederea administrării probelor, astfel cheltuielile de efectuare a expertizei urmează a fi achitate din bugetul de stat.

8. Judecând recursul în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis, cu casarea parțială a hotărârii contestate, în partea cheltuielilor judiciare, din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 434 Cod de procedură penală, judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.

În această ordine de idei, rațiunea și finalitatea exercitării căii de atac, în particular avându-se în vedere recursul ordinar, rezidă în înlăturarea erorilor admise de instanța ierarhic inferioară la etapa precedentă de judecare a cauzei, iar controlul judecătoresc pe care acesta îl declanșează, are un rol preventiv și unul reparator.

Soluția instanței de recurs se fundamentează, în drept, pe prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, potrivit cărora judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Prin urmare, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată admiterea erorilor de drept, de natură să afecteze echitatea desfășurării procesului și care au avut drept consecință adoptarea unei hotărâri contradictorii și nemotivate.

Potrivit art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel se

pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Relevant este de specificat în acest context că, hotărârea instanței de apel, potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, trebuie să cuprindă, printre altele, temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Însă, contrar celor stipulate de legea procesual-penală, în cauza deferită judecătii instanța de apel nu a exercitat în deplină măsură aceste atribuții legale reglementate exhaustiv de legislator.

Reieșind din sumarul recursului declarat de procuror, se constată că acesta este întemeiat în baza pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, care prevede că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel, în cazul în care *hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția*.

Din conținutul recursului rezultă că, partea acuzării este de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele de fond, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului, însă critică decizia instanței de apel, în partea ce ține de faptul că instanța de apel a menținut sentința prin care a fost respinsă solicitarea acuzatorului de stat, privind încasarea de la Codreanu G. a cheltuielilor judiciare în beneficiul statului, în sumă de 1680 lei.

Colegiul penal lărgit, verificând legalitatea deciziei instanței de apel sub acest aspect, constată că această instanță, la examinarea apelului în partea expunerii asupra cheltuielilor judiciare, nu a respectat întru totul prevederile art. 414 alin. (1), 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Astfel, instanța de recurs reține că, prima instanță l-a recunoscut vinovat și l-a condamnat pe Codreanu G. în baza art. 217 alin. (4) lit. b) Cod penal, totodată a respins cerința înaintată de procuror, privind încasarea de la inculpat a cheltuielilor de judecată în sumă de 1680 lei, soluție menținută de către instanța de apel.

În motivarea soluției adoptate instanța de apel a indicat că „...Astfel, instanța de apel reiterează că, cheltuielile pentru efectuarea expertizei judiciare la caz, sunt cheltuieli efectuate în cadrul urmăririi penale întru acumularea probatoriului necesar și că acestea sunt trecute, de fapt, în contul statului și nu urmează a fi puse pe seama inculpatului, or, aceste acțiuni țin de activitatea organului de urmărire penală, care are un rol activ în procesul de depistare a diferitor circumstanțe care dovedesc infracțiunea și identifică făptuitorul, pentru aducerea învinuirii de stat. Trecerea cheltuielilor judiciare în procesul penal în contul statului își are temeiul în necesitatea desfășurării procesului penal din oficiu, pentru ca nici un infractor să nu rămână nepedepsit. Or, într-o situație contrară, acest principiu nu-și mai are valoarea.”, astfel considerând necesar respingerea apelului procurorului.

Prin urmare, se reține că procurorul solicită încasarea de la Codreanu G. a cheltuielilor judiciare în beneficiul statului, în sumă de 1680 lei, în legătură cu

efectuarea raportului de constatare tehnico-științifică nr. 34/12/1-R-2835 din 13 iulie 2018.

Colegiul penal lărgit atestă că, la soluționarea chestiunii cu privire la încasarea sau neîncasarea din contul inculpatului Codreanu G. a cheltuielilor judiciare, ce țin de efectuarea expertizei, instanța de apel nu a ținut cont de:

- dispozițiile art. 227 alin. (1), (2) pct. 5) Cod de procedură penală, care stipulează că cheltuieli judiciare sînt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal. Cheltuielile judiciare cuprind sumele cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală;

- în prezenta cauză penală, a fost dispusă efectuarea acțiunilor procesuale, fiind întocmit raportul de constatare tehnico-științifică nr. 34/12/1-R-2835 din 13 iulie 2018, pentru care a fost achitată suma de 1680 lei;

- art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală care prevede că, cheltuielile judiciare sînt suportate de condamnat sau sînt trecute în contul statului. (2) Instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, cu excepția sumelor plătite interpreților, traducătorilor, precum și apărătorilor în cazul asigurării inculpatului cu avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, atunci cînd aceasta o cer interesele justiției și condamnatul nu dispune de mijloacele necesare.

- art. 229 alin. (3) Cod de procedură penală, instanța poate elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul sau persoana care trebuie să suporte cheltuielile judiciare în caz de insolvabilitate a acestora sau dacă plata cheltuielilor judiciare poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea lor.

Deci, reieșind din concluziile expuse de către instanța de apel în motivarea soluției adoptate, Colegiul penal lărgit constată că, această instanță a dispus menținerea sentinței prin care a fost respinsă cerința înaintată de procuror, privind încasarea cheltuielilor de judecată în sumă de 1680 lei, cu titlu de cheltuieli pentru efectuarea raportului de constatare tehnico-științifică, inculpatul fiind eliberat total de la plata acestora, fără a indica, a motiva și a face careava referire la faptul dacă plata cheltuielilor judiciare poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea inculpatului, în conformitate cu prevederile art. 229 alin. (3) Cod de procedură penală.

Din considerentele expuse, Colegiul penal lărgit statuează, că decizia instanței de apel în cauza dată, este afectată de insuficiență în partea motivării soluției adoptate, ceea ce este incident cazului de casare invocat în speță și prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, iar erorile admise de către instanța de apel nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs, deoarece instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza și a se pronunța asupra legalității sentinței, substituind instanța care a judecat

apelul, cu încălcarea prevederilor procesuale-penale la pronunțarea hotărârii judecătorești.

În asemenea condiții, Colegiul penal lărgit consideră că, decizia instanței de apel în cauză urmează a fi casată parțial, în partea cheltuielilor judiciare, cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte în instanța de apel, într-un nou complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia: să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra motivelor esențiale invocate în cererea de apel depusă de procuror în partea cheltuielilor judiciare; să-și argumenteze clar concluziile în decizia adoptată, să aprecieze toate circumstanțelor cauzei, să emită o soluție clară și motivată, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, precum și de practica relevantă a CtEDO, și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

9. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE:

Se admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de Circumscripție Chișinău, Scutelnic Cătălin, se casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 februarie 2019, în cauza penală privind-l pe **Codreanu Grigore Xxxxx**, în partea cheltuielilor judiciare, cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Celelalte dispoziții ale deciziei atacate se mențin.

Decizia nu se supune căilor de atac, în partea rejudecării cauzei, în rest este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la data de 19 iulie 2019.

Președinte	Timofti Vladimir
Judecător	Cobzac Elena
Judecător	Toma Nadejda
Judecător	Țurcan Anatolie
Judecător	Boico Victor